

SPRÅKLIG VÄGLEDNING NJ 4

Detta dokument beskriver de kunskaper och färdigheter som en kursdeltagare förväntas ha lärt sig efter språkkurs NJ 4 vid Sámiij áhpádušguovdásj. Vägledningen anger också vilka språkliga förkunskaper som behövs inför språkkurs NJ 5. De efterfrågade kunskaperna och färdigheterna synliggörs genom en rad frågor under varje presenterat tema.

Vägledning över förvärvade kunskaper och färdigheter

Som kursdeltagare i NJ 4 kan du använda vägledningen:

- *innan* kursen, för att se vad du förväntas lära dig,
- *under* kursen, som hjälp till att tillgodogöra dig studiematerial inför ett nytt tema,
- *efter* kursen, som självvärdering för att se om du uppnått förväntade studieresultat.

Vägledningen kan också komplettera det intyg du erhållit från Sámiij áhpádušguovdásj vid fullföljd kurs. Observera att vägledningen inte ger en komplett beskrivning av innehållet och att språket är större än vad som återges i undervisningen.

Vägledning över förkunskaper inför språkkurs NJ 5

Som blivande kursdeltagare i NJ 5 kan du använda vägledningen:

- *innan* kursen för att kontrollera att du har de förkunskaper som krävs för att du ska hänga med i undervisningen. Se även över vägledningar från tidigare NJ-kurser.

Kom ihåg att ha utgångspunkt att du ska kunna kommunicera på samiska kring det angivna ämnet genom att kunna berätta, ställa frågor och uppmana någon att göra något.

Luonndo / Eatneme / Natur

Kan du berätta om vår natur?

Kan du naturbegrepp som till exempel:

- mark, jord, sand, sten, klippa
- träd, rot, stam, gren, barr, blad, trädtopp
- bär, bärris, mossa, lav, växt, gräs
- fjäll, berg, sluttning, dal, kulle
- bäck, älv, sel, hav, sjö, tjärn

Kan du begrepp för djur, fåglar och insekter som till exempel:

- björn, varg, lodjur, järv, räv, ren, älg, utter, bäver, mård, iller, hare, ekorre, hermelin, lämmel, mus, häst, ko, får, get
- örn, fjällvråk, fiskmå, kråka, skata, lavskrika, småfågel, sjöfågel, svan, tjäder, orre, järpe, höna
- mygga, knott, svidare, fluga, fjäril, broms, geting, humla, trollslända
- spindel, myra, skalbagge, nyckelpiga, mask, snigel, orm

Ilmme / Vearelde / Väder

Kan du kommunicera kring vädret?

- berätta/fråga hur vädret är/har varit?

Kan du ord för:

- fint väder och oväder?
- varmt och kallt?
- mörkt och ljust?
- blåsigt och vindstilla?
- soligt, månsken, mulet, molnigt, dimma, frostdimma?
- att det regnar, haglar, snöar, åskar, blåser?
- sol, måne, stjärna, norrsken?

Traditionell kunskap

Eld och rökning av fisk.

Språkets uppbyggnad

Verb

Kan du verb som används i vardagen?

(ex. ge, ta, sätta, ställa, lägga, göra, arbeta, försöka, hjälpa, mena, veta, förstå, ana, fara, åka, gå, hämta, komma, följa, vänta, lämna, klara, börja, sluta, låna, söka, hitta, träffa, välja, skriva, läsa, filma, fotografera, minnas, glömma, visa)

Kan du verb som uttrycker:

- kropps rörelser som t.ex. att sitta, ligga, stå, gå, springa, hoppa?
- handrörelser som t.ex. att skriva, klappa, vinka?
- rörelser med ögonen, näsan och munnen som t.ex. att titta, gråta, höra, lukta?
- intellektuell aktivitet som t.ex. att tänka, förstå, ana?
- fysisk aktivitet som t.ex. att cykla, simma, skida?
- elementära aktiviteter som t.ex. att födas, leva, dö?

Kan du verbböjning i:

- **presens** (det någon gör)
- **preteritum** (det någon gjorde)
- **perfekt** (det någon har gjort)
- **imperativ I** (uppmana någon/några att göra något)
- **gerundium II** (det någon håller på att göra)

Substantiv

Kan du kasusböjning i:

- **nominativ** (en skola/skolan)
- **genitiv** (en skolas/skolans)
- **ackusativ** (en skola/skolan)
- **illativ** (till en skola/skolan)
- **inessiv** (i en skola/skolan)
- **elativ** (från en skola/skolan)
- **komitativ** (med en skola/skolan)

Pronomen

Kan du pronomen som exempelvis:

- **personliga:** jag
- **demonstrativa:** den/det där, den/det
- **interrogativa:** vem? vad?

Adjektiv

Kan du adjektiv som används i vardagen?

(ex. bra, dålig, svår, enkel, tung, lätt, stor, liten, hög, låg, bred, smal, tjock, tunn, rund, platt, vass, slö, trasig, hel, ny, gammal, fin, ful, ren, smutsig)

Kan du beskriva hur någon/något:

- ser ut
- är
- känns/upplevs

Kan du skillnaden mellan att säga:

En rund sten och *Stenen är rund?*

Kan du komparera adjektiv som till exempel tung, tyngre, tyngst?

Kan du verb som ersätter användningen av adjektiv?